

Pád do hříchu

Texty na tento týden

Genesis 3

Základní verš

„Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,15)

Mezi tím, co řekl Bůh našim prarodičům v Edenu, zazněla i výstraha: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti“ (Gn 2,16.17). Toto varování před jedením ze stromu poznání dobrého a zlého nám ukazuje, že ačkoli měli lidé znát dobro, nebylo Božím záměrem, aby znali i zlo.

Dnes je nám docela jasné proč.

Hrozba smrti, spojená s varováním před neposlušností (Gn 2,17), se musela naplnit: „Prach jsi a v prach se navrátíš“ (Gn 3,19). Nejenže už lidé nemohli dál jíst ze stromu života, byli vyhnáni i z rajské zahrady (Gn 3,24), a proto neměli přístup k tomu, co by jim mohlo jako hříšníkům poskytnout věčný život (Gn 3,22).

Uprostřed této tragédie však přichází naděje, která se nachází ve verši Gn 3,15. Tento text se proto nazývá také evangelium neboli „první zaslíbení záchrany“. Ano, tento verš představuje první evangelium, které se v Bibli nachází. Lidé poprvé slyší, že navzdory fatálnímu selhání a pádu Bůh pro člověka připravil možnost záchrany.

Osnova lekce

Druhá lekce tohoto čtvrtletí nás provede třetí kapitolou knihy Genesis, která představuje vstup hříchu do lidských životů. Je zde představen nejen původce hříchu a jeho lstivá taktika, ale také tragické důsledky, které hřích do světa přinesl. Zároveň ale z Boží milosti zazní i poselství naděje.

- Gn 3,1: Lstivý had (neděle)
- Gn 3,1–6: Lákavé pokušení (pondělí)
- Gn 3,7–13: Skrývání se před Bohem (úterý)
- Gn 3,14.15: Osud hada (středa)
- Gn 3,15–24: Osud lidstva (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

LSTIVÝ HAD

Had byl nejchytřejší ze vši polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil. (Gn 3,1a; ČSP)

Obávám se však, aby to nebylo tak, jako když had ve své lstivosti oklamal Evu, aby totiž vaše mysl neztratila nevinnost a neodvrátila se od upřímné oddanosti Kristu. (2K 11,3)

⁷A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. ⁸Drak i jeho andělé bojovali, ale nezmáhali, a nebylo již pro ně místa v nebi. ⁹A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé. (Zj 12,7–9)

Osobní studium

Uvažuj o uvedených verších. Kdo je podle Bible had? Jak oklamal Evu?

Gn 3,1

2K 11,3

Zj 12,7–9

Text Genesis 3 začíná „hadem“. Větná skladba verše naznačuje důraz na tuto postavu děje – slovo „had“ je prvním slovem věty. Způsob, jakým je „had“ představen v hebrejském textu, naznačuje, že jde o známou postavu, jako by čtenář už měl vědět, kdo had je. Realita této bytosti je tedy potvrzena hned prvním slovem kapitoly.

Písmo identifikuje hada jako Božího nepřítel (Iz 27,1) a výslovně říká, že je „ďábel a satan“ (Zj 12,9). Rovněž na starověkém Blízkém východě had zosobňoval moc zla.

„Aby [satan] nepozorovaně dosáhl svého cíle, použil přestrojení. Had byl jedním z nej-

krásnějších a nejmoudřejších tvorů. Svou oslnivou nádherou upoutával pozornost a byl pastvou pro oči, když odpočíval na zakázaném stromě a pochutnával si na lahodném ovoci. Tak číhal zhoubce v zahradě pokoje.“ (PP 53; NUD 18)

Když Bible v jakékoli souvislosti mluví o ďáblu, nejde jen o metaforu. V Písmu je satan zobrazen jako doslovná bytost, nejen jako řečnický symbol nebo abstraktní princip pro zobrazení zla nebo temné stránky lidstva.

Had se lidem nepředstavuje jako Boží nepřítel. Naopak, odkazuje se na Boží slova, která cituje, a zdá se, že je i podporuje. Hned od začátku můžeme vidět, že satan rád cituje Boha a zneužívá ke svým cílům i Boží slovo, jak bude zřejmé později (Mt 4,6).

Všimněte si také, že had se se ženou nijak otevřeně nehádá. Klade otázku naznačující, že věří tomu, co jim Bůh řekl. Ptá se Evy: „Bůh vám zakázal...?“ (Gn 3,1). Už od začátku tedy vidíme, jak byla tato bytost mazaná a nepoctivá. A jak poznáváme, fungovalo to.

Aplikace

Pokud byl satan schopen oklamat bezhříšnou Evu v Edenu, o kolik jsme zranitelnější my dnes? Jaká je naše nejlepší obrana proti jeho podvodům?

LÁKAVÉ POKUŠENÍ

¹⁶A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. ¹⁷Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn 2,16.17)

¹Nezchytralejší ze vši polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ ²Žena hadovi odpověděla: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. ³Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.““ ⁴Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti.“ ⁵Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojdete, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ ⁶Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševedoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. (Gn 3,1–6)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních textech (Gn 2,16.17; 3,1–6 a také J 8,44). Porovnej slova Božího přikazu Adamovi se slovy hada adresovanými ženě. V čem spočívá rozdíl? Jaký je význam těchto rozdílů?

Všimněme si paralely mezi rozhovorem Boha s Adamem (Gn 2,16.17) a Eviným rozhovorem s hadem. Jako by se had postavil na Boží místo a byl informovanější. Nejprve jen položil otázku, která měla naznačit, že žena pravděpodobně Boha nepochopila. Potom však satan otevřeně zpochybnil Boží úmysly, a dokonce mu odporoval.

Satanův útok se týká dvou problémů – smrti a poznání dobra a zla. Bůh lidi jasně a důrazně varoval, že v případě neposlušnosti propadnou smrti (Gn 2,17). Satan však řekl, že nezemřou (Gn 3,4). To by ale naznačovalo, že lidé jsou sami o sobě nesmrtelní. I když Bůh Adamovi zakázal z tohoto ovoce jíst (Gn 2,17), satan je povzbuzoval, aby ovoce jedli, protože se jim otevřou oči a budou jako Bůh (Gn 3,5).

Satanovy dva argumenty týkající se nesmrtelnosti a podobnosti s Bohem přesvědčily Evu, aby jedla ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého. Je znepokojující, že jakmile se žena rozhodla neposlechnout Boha a jíst zakázané ovoce, chovala se, jako by Bůh již nebyl přítomný, a postavila se sama na jeho místo. Biblický text si všímá této záměny. Eva používá Boží jazyk. Její hodnocení zakázaného ovoce: „viděla, že je to strom s plody dobrými“ (Gn 3,6) připomíná Boží hodnocení stvoření: „viděl, že ... je dobré“ (Gn 1,4).

Tato dvě pokušení – být nesmrtelný a být jako Bůh – jsou základem představy nesmrtelnosti ve starověkém egyptském a řeckém náboženství. Touha po nesmrtelnosti, která byla považována za božský atribut, nutila tyto lidi usilovat o božské postavení, aby (jak doufali) mohli získat nesmrtelnost. Tento způsob myšlení nenápadně pronikl i do židovsko-křesťanské kultury a zrodil víru v nesmrtelnost duše, která v mnoha denominacích existuje dodnes.

Aplikace

Různé teorie a motivační přístupy i dnes staví na tom, že v každém z nás je něco nesmrtelného, z čehož vyplývají rozmanité, často velmi scestné aplikace. Jak nám naše chápání lidské přirozenosti a stavu mrtvých poskytuje důležitou ochranu před těmito nebezpečnými podvodny?

SKRÝVÁNÍ SE PŘED BOHEM

⁷Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. ⁸Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před Hospodínem Bohem uprostřed stromů v zahradě. ⁹Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ ¹⁰On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ ¹¹Bůh mu řekl: „Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?“ ¹²Člověk odpověděl: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“ ¹³Proto řekl Hospodin Bůh ženě: „Cos to učinila?“ Žena odpověděla: „Had mě podvedl a já jsem jedla.“ (Gn 3,7–13)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu. Proč se Adam a Eva před Bohem schovávali? Jak rozumíš Boží otázce: „Kde jsi?“ Jak se Adam a Eva snažili omluvit své chování?

Po přestoupení Božího zákazu se Adam a Eva cítili nazí. Přišli totiž o svůj světelný oděv, který odrážel Boží přítomnost (viz Ž 8,6; porovnej se Ž 104,1.2). Boží obraz, k němuž byli stvořeni, poznamenal hřích. Sloveso označující snahu něco „dělat“ – „spletli“ ve slovním spojení „spletli tedy [...] a přepásali se“ (Gn 3,7) – se dosud vztahovalo pouze na Boha Stvořitele. (V hebrejštině je zde použito stejné sloveso jako ve verších Gn 1,7.16.25 atd.) Jako by se svým „děláním“ snažili nahradit Stvořitele. Vlastním činem se snažili zakrýt svůj hřích. Takové jednání apoštol Pavel odsuzuje a označuje ho za nefunkční „ospravedlnění ze skutků“ (Ga 2,16).

Když k nim přistoupil Bůh, položil jim řečnickou otázku „Kde jsi?“ (Gn 3,9). Podobnou otázku Bůh později položil i Kainovi (Gn 4,9). Bůh samozřejmě znal odpovědi na své otázky. Klade je proto, aby pomohl těm, kteří způsobili zlo, uvědomit si, co udě-

lali, a zároveň je přivedl k pokání a spáse. Od chvíle, kdy lidé zhřešili, Hospodin pracoval na jejich záchraně a vykoupení.

Ve skutečnosti celý scénář příběhu odráží myšlenku vyšetřovacího soudního jednání, které začíná, když soudce vyslyší pachatele (Gn 3,9), aby ho připravil k pochození rozsudku (Gn 3,14–19). Dělá to však také proto, aby podnítl pokání, které nakonec povede k záchraně (Gn 3,15). Tento motiv se nachází v celém Písmu.

Jak je to u hříšníků běžné, Adam a Eva se zpočátku pokoušejí obvinění vyhnout a snaží se svalit vinu na někoho jiného. Na Boží otázku Adam odpovídá, že to byla žena, kterou mu Bůh dal (Gn 3,12), jež ho přivedla ke hřichu. Podle Adamovy teorie to tedy byla chyba Evy (a tedy vlastně Boží chyba), ale určitě ne jeho vlastní.

Eva odpovídá, že to byl had, kdo ji podvedl. Hebrejské sloveso *naša* („podvést“, „oklamat“, „navést“ v Gn 3,13) znamená dávat lidem falešnou naději a přesvědčit je, že jednají správně (viz 2Kř 19,10; Iz 37,10; Jr 49,16).

Adam obviňuje ženu a říká, že to ona mu dala ovoce (něco pravdy na tom je), a Eva viní hada, že ji oklamal (i na tom je kus pravdy). Nakonec však byli vinni oba.

Aplikace

Je snadné sklouznout do obviňování někoho jiného za vlastní selhání. V čem spočívá nebezpečí takového jednání?

OSUD HADA

¹⁴I řekl Hospodin Bůh hadovi: „Protožeš to učinil, budeš proklet, odvržen ode všech zvířat a ode vši polní zvěře. Polezeš po břiše, po všechny dny svého života žrát budeš prach.“ ¹⁵Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi simě tvé a simě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,14.15)

Osobní studium

Co řekl v úvodních verších Hospodin hadovi? Jakou naději obsahují tyto verše?

Bůh začíná svůj soud s hadem, protože právě had stál na začátku celého dramatu. Had je zároveň jedinou bytostí, která je v tomto příběhu prokleta.

Dostáváme se zde k jakémusi „obrácenému“ stvoření. Zatímco stvoření vedlo k životu, ocenění dobra a k požehnání, soud vede ke smrti, zlu a ke zlořečenství. Vede však i k naději a k zaslíbení záchrany. Kromě pochmurného obrazu rozdrceného hada, který žere prach (Gn 3,14), září v tomto textu naděje na záchranu lidstva, která má formu proctví. Dříve než Hospodin odsoudí Adama a Evu, dává jim naději (Gn 3,15). Ano, zhřešili a budou trpět pro svůj hřích a nako-

nec zemřou. Ale navzdory všemu existuje naděje na záchranu.

Porovnej text Gn 3,15 s texty Ř 16,20; Žd 2,14 a Zj 12,17. Jak je v těchto textech představen velký spor a plán spasení?

Všimněme si však paralely mezi Gn 3,15 a Zj 12,17: drak (had), v hněvu (nepřátelství); semeno (potomstvo); žena v Edenu a žena ve Zjevení 12,17. Boj (velký spor), který se pádem do hřichu přestěhoval na Zemi, bude pokračovat až do konce časů. Příslib satanovy porážky však byl dán již v Edenu. Jeho hlava bude rozdrcena, což je téma, které je jasněji odhaleno ve Zjevení zobrazujícím konečné zničení satana (Zj 20,10). To znamená, že lidstvo dostalo od začátku naději, že z děsivého chaosu, který vzešel z „poznání zla“, existuje východisko, naděje, o kterou se můžeme všichni společně podělit právě teď.

Aplikace

Hospodin začal odhalovat plán spasení již v samotném Edenu, kde začal hřích a zlo na zemi. Čím jsou Hospodinova zaslíbení pro tebe povzbuzením a uklidněním?

OSUD LIDSTVA

¹⁵„Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtiš patu.“¹⁶Ženě řekl: „Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“¹⁷Adamovi řekl: „Upo-slechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechtě je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení.“¹⁸Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny.¹⁹V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš.“²⁰Člověk svou ženu pojmenoval Eva (to je Živa), protože se stala matkou všech živých.²¹Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice a přioděl je.²²I řekl Hospodin Bůh: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé. Nepřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky.“²³Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat.²⁴Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícími se plamenným mečem, aby strážili cestu ke stromu života. (Gn 3,15–24)

Osobní studium

Uvažuj o dnešním úvodním textu (Gn 3,15–24). Co se stalo Adamovi a Evě jako následek jejich pádu do hřichu?

Přestože Boží soud nad hadem je výslovně označen jako prokletí (Gn 3,14), Boží soud nad ženou a mužem takto charakterizován není. Slovo „prokleta“ je použito jen v souvislosti s „půdou“ (Gn 3,17). To znamená, že Bůh měl s mužem a ženou jiné plány než s hadem. Byla jim nabídnuta naděje, kterou had nedostal.

Protože hřích ženy vyplývá z jejího spojení s hadem, verš popisující Boží soud nad ženou souvisí s rozsudkem nad hadem. Nejenže Gn 3,16 bezprostředně navazuje na Gn 3,15, ale paralely mezi těmito dvěma proroctvími jasně naznačují, že proroctví týkající se ženy v Gn 3,16 je třeba číst v souvislosti s mesiášským proroctvím v Gn 3,15. Boží soud nad ženou, včetně rození dětí, je třeba chápat v pozitivní perspektivě spase-ní (viz 1Tm 2,14.15).

Protože mužův hřích je důsledkem toho, že místo poslušnosti Boha poslouchal ženu, je země, ze které byl vzat, prokletá (Gn 3,17). Následkem toho musí člověk těžce pracovat (Gn 3,17–19) a pak se „navrátí“ do země, odkud pochází (Gn 3,19). Něco takového se nemělo nikdy stát a nikdy to nebylo součástí původního Božího plánu.

Je příznačné, že v reakci na tuto beznadějnou vyhlídku smrti se potom Adam obrací k ženě, v níž vidí naději na život díky její schopnosti přivádět na svět děti (Gn 3,20). To znamená, že i uprostřed rozsudku smrti vidí naději na život.

Jako každý milující rodič, chtěl Bůh pro Adama a Evu jen dobro, ne zlo. Ale i teď, když zlo poznali, Bůh udělal všechno, co mohl, aby je zachránil. I přes tyto soudy nebyla pro naše první rodiče veškerá naděje ztracena, a to ani přes jejich očividnou neposlušnost. Žili totiž ve skutečném ráji a neměli absolutně žádný důvod pochybovat o Bohu, o jeho slovech nebo o jeho lásce k nim.

Aplikace

Přestože znalosti jako takové považujeme za dobré, ne všechno „poznání“ prospívá. Co je lepší neznat?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Zamyslete se nad tím, jak souvisely „strom života“ a „strom poznání dobrého a zlého“. Vztah mezi nimi je naznačen skutečností, že se oba nacházely „uprostřed zahrady“ (Gn 2,9). Mezi těmito dvěma stromy je však víc než jen geografický vztah. Lidé vzali ovoce ze stromu poznání dobra a zla a neposlechli Boží zákaz, proto ztratili přístup ke stromu života a nemohli ve svém hříšném stavu žít věčně. Toto spojení je základem hlubokého principu. Morální a duchovní volby mají vliv i na tělesný život člověka. Šalomoun poučoval svého syna: „Můj synu, na mé učení nezapomínej, ať tvé srdce příkazy mé dodržuje. Prodlouží ti dny a léta života a přidají ti pokoj“ (Př 3,1.2). Spojení mezi dvěma pozoruhodnými stromy z ráje se znovu projeví v budoucím nebeském Jeruzalémě, kde najdeme „uprostřed města na náměstí“ pouze stromy života (Zj 22,2).

„Když Bůh stvořil Evu, chtěl, aby nebyla muži ani podřízena, ani nadřazena, ale aby mu byla rovna. Tento svatý pár měl být zajedno, ale přesto každý z nich měl mít svou osobní individualitu v myšlení i jednání. Po hříchu Evy – protože se s hříchem zapletla jako první – jí Hospodin řekl, že Adam bude nad ní vládnout. To, že se měla podřídit svému muži, bylo součástí zloččení. Úděl ženy se stal v mnoha oblastech nesmírně těžkým a její život se stal břemenem. Nadřazenost, kterou muž od Hospodina dostal, v mnoha ohledech zneužil svévolným uplatňováním moci. Nekonečná Boží moudrost určila plán vykoupení, který staví lidstvo před druhou zkoušku, kdy se má znovu rozhodnout.“ (3T 484)

Otázky k rozhovoru

1. Bůh přišel za Adamem v ráji a kladl mu otázky, nejen aby odhalil jeho vinu, ale také aby ho přivedl k pokání. Podobný motiv se znovu objevuje u Kaina (Gn 4,9.10), při potopě (Gn 6,5–8), v souvislosti s babylonskou věží (Gn 11,5) a během událostí v Sodomě a Gomoře (Gn 18,21). Jak se v těchto případech projevuje myšlenka objasňujícího soudu?
2. Proč si Eva myslela, že jedením ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého by mohla získat moudrost? Jak bychom se mohli my vyhnout podobné chybě, tedy otevřenému vzdorování Božímu slovu v naději na něco „lepšího“, než co nám nabídl Bůh?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____